

Кошельок Г. В.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності
Одеського національного економічного університету

Koshelek Halina
Ph.D., Assistant Professor of the
Department of Economic of Enterprises and Entrepreneurship Organization
Odessa National Economic University

ОПТИМІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Анотація. У статті обговорюються теоретичні та практичні аспекти оптимізації грошових потоків. Доведено, що ефективно управляти можна лише тим, що піддається виміру. Це можна робити за допомогою критеріїв, які наведено у роботі. У дослідженні розглянуто ключові напрями оптимізації грошових потоків підприємства, визначено головні цілі, завдання, об'єкти оптимізації грошових потоків, зазначено, що оптимізацію грошових потоків доцільно проводити в чотири етапи. Доведено, що використання максимізації чистого грошового потоку як одного із завдань оптимізації не є економічно доцільним. Запропоновано для визначення мінімальної потреби фінансових ресурсів використовувати метод визначення мінімальної суми грошових коштів, який відрізняється від інших простотою розрахунку.

Ключові слова: оптимізація, грошовий потік, чистий грошовий потік, критерій, прискорення, сповільнення, вирівнювання, синхронізація.

Вступ та постановка проблеми. Останніми роками в системі управління підприємством все більша увага приділяється питанням управління грошовими потоками. Від ефективності управління грошовими потоками залежить не тільки фінансовий результат підприємства, його ринкова вартість, а й здатність підприємства вижити в умовах ринку. Так, недостатність грошового потоку або неефективне використання фінансових ресурсів є основою незбалансованості системи відтворення матеріальної бази й виробничої інфраструктури, що в результаті може привести до втрати платоспроможності й навіть банкрутства підприємства. Тому актуальним питанням для будь-якого підприємства є оптимізація грошових потоків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти та принципи управління грошовими потоками розглянуті у працях Л.А. Бернстайна, Ю. Бриггема, Л. Гапенські, Р. Волкарда, Дж. Кейнса, Дж. Теннента, В.В. Ковальова, І.Д. Кузнецової, О.М. Сорокіної та ін.

Серед вітчизняних науковців, які досліджували ці питання, можна відмітити: І.О. Бланка, Ю.Б. Біндасову, Ю.О. Єрешко, Л.А. Лахтіонову, Г.В. Савицьку, О.О. Олійник, С.М. Семенову та ін.

Ними зроблено значний внесок у розроблення теоретико-методологічних основ визначення сутності грошових потоків і управління ними, але водночас залишаються невирішеними питання оптимізації грошових потоків підприємства.

Метою роботи є визначення теоретичних і практичних аспектів оптимізації грошових потоків підприємства в сучасних умовах.

Результати дослідження. Етапу оптимізації грошових потоків передують етап аналізу ефективності управління грошовими потоками в попередньому періоді, головна мета якого – виявити резерви щодо підвищення цієї ефективності в майбутньому періоді: підвищення фінансової незалежності підприємства, забезпечення рівномірності витрачання грошових коштів за обсягами та в часі, збільшення суми та якості чистого грошового потоку [1, с. 121].

В економічному словнику наводиться трактування поняття «оптимізація», що в перекладі з англ. optimization означає процес пошуку такого стану системи, за якого забез-

печується максимум чи мінімум значень якихось функцій системи (вибір найліпшого варіанта з багатьох можливих) [2, с. 212]. Оптимум (від латин. найкраще) – це сукупність найсприятливіших умов для будь-чого [2, с. 483].

Г.В. Савицька зазначає, що процес аналізу завершують оптимізацією грошових потоків шляхом вибору найкращих форм їх організації на підприємстві з обліком зовнішніх і внутрішніх факторів з метою досягнення їхньої збалансованості, синхронізації і зростання чистого грошового потоку [3, с. 530].

Оптимізація є процесом надання об'єкту управління найвигідніших характеристик, співвідношень. Ефективно управляти можна тим, що піддається виміру.

Критерій – ключове поняття системи оптимального функціонування об'єктів. Критерій (від лат. criterium – здатність розрізнення; засіб судження) – мірило, вимоги для визначення або оцінки об'єкта.

У роботі [4, с. 87] з урахуванням дійсних нині підходів до оптимізації грошових потоків та особливостей системного підходу визначено ключові напрями:

- 1) оптимізація залишків грошових активів;
- 2) визначення цільового значення чистого грошового потоку;
- 3) збалансування грошових потоків за видами діяльності;
- 4) максимізація чистого грошового потоку від операційної діяльності.

Автор підкреслює, що модель оптимізації грошових потоків підприємства спирається на поєднання статичного й динамічного підходів. У статичній передбачає формування оптимального залишку грошових активів для підтримки належної платоспроможності за рахунок власних коштів, врахування можливої сезонності та ризиків діяльності. А в динаміці визначає необхідний обсяг цільового чистого грошового потоку, досягнення якого сприяє нарощуванню обсягу наявних коштів до оптимального рівня; збалансування грошових потоків за видами діяльності, що враховує потребу формування грошових потоків від інвестиційної діяльності для оновлення необоротних активів; а також максимізацію чистого грошового потоку від операційної діяль-

ності для забезпечення інвестиційних програм на основі самофінансування за рахунок власних джерел [4, с. 87].

Головними цілями оптимізації грошових потоків підприємства є забезпечення: синхронності формування грошових потоків у часі; збалансованості обсягів грошових потоків; зростання чистого грошового потоку підприємства.

Під завданням оптимізації грошових потоків також мається на увазі завдання розподілу платіжних засобів підприємства в динаміці з метою підвищення його фінансово-економічної ефективності, при цьому критеріями ефективності є:

- приріст власних коштів підприємства за певний період; підвищення обсягу продажу (частки ринку);
- підвищення фінансової стійкості (забезпеченості власними коштами);
- ефективність використання наявних коштів (рентабельність);
- ділова репутація (виконання підприємством зобов'язань перед постачальниками та покупцями);
- максимальне використання виробничих потужностей.

Основними об'єктами оптимізації виступають: позитивний грошовий потік; негативний грошовий потік; залишок грошових активів; чистий грошовий потік. Об'єктом оптимізації виступають передбачувані грошові потоки, що піддаються зміні в часі.

Л.А. Лахтіонова зазначає, що оптимізація грошових потоків дає змогу підтримувати фінансову рівновагу, яка досягається за умови, якщо попит підприємства на грошові кошти дорівнює його пропозиції (наявним грошовим коштам) у кожний період [5, с. 217].

О.О. Олійник стверджує, що оптимізацію грошових потоків доцільно проводити вчотири етапи. На першому – необхідно розглянути динаміку формування вхідного грошового потоку підприємства в розрізі окремих його джерел. На другому – визначити динаміку формування від'ємного грошового потоку, його структуру за напрямками витрат власних і залучених коштів та його вплив на збільшення ринкової вартості активів. На третьому – встановити динаміку показника чистого грошового потоку й фактори, за рахунок яких відбулося його формування. На четвертому – забезпечити синхронність формування вхідних і вихідних грошових потоків у розрізі інтервалів звітного періоду. Головна умова оптимізації грошового потоку – забезпечення максимального росту чистого грошового потоку [6].

Такий же підхід запропонував І.О. Бланком, який стверджує, що іншим напрямом оптимізації грошових потоків підприємства має стати максимізація чистого грошового потоку [7, с. 316]. Однак, наполягаючи на застосуванні такого напрямку, автор суперечить самому собі, адже досягнення збалансованості й синхронності грошових потоків приводить до наближення значення чистого грошового потоку до нуля, відповідно максимізація чистого грошового потоку автоматично стає неможливою. Більше того, постійне зростання величини чистого грошового потоку неминуче зумовить зростання залишків грошових активів, що в свою чергу

спричинить збиток у результаті втраченої можливості. Звідси випливає, що використання максимізації чистого грошового потоку як одного із завдань оптимізації не має під собою обґрунтування економічної доцільності [8].

Ю.О. Єрешко зазначає, що в процесі здійснення управлінського впливу значення чистого грошового потоку підприємства може задовольняти чотири такі сценарії [8].

Сценарієм I передбачено, що в результаті успішності заходів із синхронізації грошових потоків у часі й за обсягом матимемо результуюче значення чистого грошового потоку, що наближається до нуля. Ця оптимізаційна політика призначає нормування вхідних і вихідних грошових потоків підприємства за обсягами грошових коштів, тобто приведення валових вхідного й вихідного грошових потоків підприємства до еквівалентного значення за певний період часу.

За сценаріями II і III визначено поступове зростання або зменшення суми чистого грошового потоку підприємства.

Четвертим сценарієм поведінки функції чистого грошового потоку підприємства є наближення його значення до певної заданої межі, тобто таргетування (від англ. target – ціль, мішень) чистого грошового потоку підприємства [8].

Управління грошовими потоками потребує постійного моніторингу рівномірності та синхронності формування позитивного та негативного грошового потоку в розрізі окремих інтервалів прогнозного періоду, для цього можна використовувати ряди динаміки й графічний метод (рис.).

Дані графіка наочно показують, у які періоди підприємство мало надлишок коштів, а в які – нестачу.

На думку Г.В. Савицької, збалансованість грошових потоків може бути досягнута із забезпеченням синхронності грошових потоків [3, с. 525].

Синхронність грошових коштів – це збігання надходження та витрачання коштів. Ритмічність надходження грошових коштів показує надходження грошових коштів у рівні проміжки часу однакового обсягу [10].

У процесі оптимізації грошових потоків у часі використовуються два основні методи – вирівнювання й синхронізація. Вирівнювання грошових потоків – згладжування обсягів грошових потоків у розрізі окремих інтервалів розглянутого періоду часу. Цей метод оптимізації дозволяє усунути певною мірою сезонні й циклічні розходження у формуванні грошових потоків (позитивних і негативних), оптимізуючи паралельно середні залишки коштів і підвищуючи рівень абсолютної ліквідності.

Рис. Графік синхронізації грошових потоків ПАТ «Миколаївський КХП» за 2009–2017 рр., тис. грн.

Джерело: складено автором за даними [9]

У роботі [11, с. 41] зазначено, що зміст управління грошовими потоками залежить від оптимізації фінансових потоків і структури капіталу підприємства. Грошові потоки повинні бути узгоджені між собою таким чином, щоб зберегти ліквідність (фінансову рівновагу) і при цьому уникнути надлишкової (нерентабельної) ліквідності. Тільки за такої умови процес виробництва може відбуватися без перешкод.

Автори цієї роботи відзначають, що критеріями управління грошовими потоками є ліквідність і дохідність [11, с. 41]. У цьому проявляється класичний конфлікт між ліквідністю й дохідністю, тобто велика дохідність будь-якої форми вкладення грошових коштів завжди оплачується зниженням ліквідності, збільшення шансів на прибуток означає зростання ризику втрати капіталу.

За загрози неплатоспроможності на перше місце виходить критерій ліквідності. Рішення, що приймаються у такій ситуації, пов'язані з питаннями існування самого підприємства. Крім цього, ступінь небезпеки визначається двома моментами:

– величиною дефіциту фінансових ресурсів і періодом часу, протягом якого він буде зберігатися;

– можливостями керівника вживати заходів для зниження цього дефіциту та виведення підприємства з небезпечного стану неліквідності.

Якщо в підприємства з'являється ліквідний надлишок, то критерій ліквідності стає другорядним, а основним завданням є ефективне використання цього надлишку. У такому разі поряд із довгостроковими вкладеннями в інвестиції підприємства можна скористатися короткостроковими фінансовими вкладеннями у формі ліквідних цінних паперів або строкових контрактів. Під час прийняття такого рішення постають проблеми, що пов'язані з ліквідністю, дохідністю та ризиком таких вкладень.

Найчастіше проблеми, які пов'язані з неплатоспроможністю підприємства, виникають унаслідок неправильно організованих платежів або порушення умов здійснення платежів. В умовах ринкового господарювання ще однією проблемою, що зумовлює масштаби та темпи розвитку вітчизняних підприємств, є недостатній обсяг і структура грошових коштів, які перебувають у їхньому розпорядженні.

Методи збалансування грошових потоків за обсягами можна розподілити на дві групи: методи оптимізації дефіцитного грошового потоку; методи оптимізації надлишкового грошового потоку.

Збалансування та оптимізація відбуваються завдяки виявленню резервів, що дають змогу зменшити залежність підприємства від зовнішніх джерел залучення грошових коштів, забезпеченню рівномірності витрачання грошових коштів у часі та за обсягами, збільшенню суми та якості чистого грошового потоку, а також впливу на фінансовий цикл підприємства [1, с. 149].

Для збалансування грошових потоків на практиці використовується метод, який отримав назву «система прискорення-сповільнення платіжного обороту». Його сутність полягає в залученні додаткових коштів, що приведе до збільшення вхідного грошового потоку і скорочення вихідного [12].

Платіжний оборот прискорюється за рахунок проведення таких заходів:

1) збільшення розміру знижок дебіторам;

2) скорочення терміну товарного кредиту, наданого покупцям;

3) посилення кредитної політики з вимогою погасити заборгованість;

4) посилювання процедури оцінки кредитоспроможності дебіторів з метою зниження відсотка неплатоспроможних покупців організації;

5) використання сучасних фінансових інструментів: факторингу, обліку векселів, форфейтингу;

6) використання таких видів короткострокових кредитів, як овердрафт і кредитна лінія.

Сповільнення платіжного обороту може здійснюватися за рахунок:

1) збільшення терміну товарного кредиту, наданого постачальниками;

2) придбання довгострокових активів за допомогою лізингу, а також передачі на аутсорсинг стратегічно менш істотних ділянок діяльності організації;

3) переведення короткострокових кредитів у довгострокові;

4) скорочення розрахунків із постачальниками готівкою.

Г.В. Савицька пропонує способи оптимізації надлишкового грошового потоку, які пов'язані здебільшого з активізацією інвестиційної діяльності підприємства, спрямованої:

– на довгострокове погашення довгострокових кредитів банку;

– на збільшення обсягу реальних інвестицій;

– на збільшення обсягу фінансових інвестицій [3, с. 530].

З метою збільшення позитивного грошового потоку в довгостроковому періоді ефективні будуть такі заходи:

– залучення інвесторів;

– додатковий випуск акцій;

– здача в оренду невикористаного майна.

Скорочення негативного грошового потоку в довгостроковому періоді можна досягти за допомогою скорочення кількості інвестиційних програм, зниження суми постійних витрат підприємства.

Одним із напрямів оптимізації грошових потоків є визначення оптимального залишку грошових коштів. Використовуючи методику, запропоновану Л.А. Лахтіоною, визначимо мінімальний залишок грошових коштів за період, який необхідний для продовження операцій підприємством і своєчасного вибору методів фінансування [5, с. 283].

Без правильного розрахунку фінансової потреби грошових коштів підприємство може залишитися без достатніх коштів для сплати процентів за кредит, розрахунків постачальників, орендної плати, комунальних послуг тощо. Підприємство може стати на межі банкрутства, якщо воно не може погасити свої договірні зобов'язання. Одним із поширених способів визначення фінансової потреби підприємства є метод визначення мінімальної суми грошових коштів, що необхідні підприємству для здійснення запланованих операцій.

Мінімальна сума грошових коштів ($GK_{\min}$) розраховується за формулою:

$$GK_{\min} = \frac{\text{Операційні витрати}}{\text{Оборотність грошових коштів}} \quad (1)$$

Операційні витрати визначаються як сума витрат грошових коштів на покупку сировини, товарів, заробітної плати, процентів і дивідендів.

Оборотність грошових коштів ($O_{ГК}$) – це кількість оборотів грошових коштів підприємства за певний період, розраховується за такою формулою:

$$O_{ГК} = \frac{\text{Чистий дохід від реалізації продукції}}{\text{Середній залишок ГК за період}} \quad (2)$$

Середній залишок грошових коштів за період розраховується за формулою:

$$\text{Середній залишок ГК за період} = \frac{GK_{\text{поч}} + GK_{\text{кін}}}{2} \quad (3)$$

де $GK_{\text{поч}}$ – грошові кошти на початок періоду;

$GK_{\text{кін}}$ – грошові кошти на кінець періоду.

Розрахунок мінімально необхідної суми грошових коштів ПАТ «Миколаївський КХП» наведено у таблиці.

Розрахунок мінімально необхідної суми грошових коштів ПАТ «Миколаївський КХП» за 2015–2017 рр.

№ з/п	Показники	2015	2016	2017
1.	Операційні витрати, тис. грн.	144397	56921	111704
2.	Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	49163	58960	51855
3.	Середні залишки грошових коштів, тис. грн.	840	3626,5	4437,5
4.	Оборотність грошових коштів, разів (р.2/р.3)	58,53	16,26	11,69
5.	Мінімально необхідна сума грошових коштів, тис. грн. (р.1/р.4)	2467	3501	9559

Джерело: складено автором за даними [9]

Результати таблиці показали, що спостерігається зниження оборотності грошових коштів з 58,53 обороту у 2015 році до 11,69 обороту у 2017 році, а мінімально необхідна сума грошових коштів, навпаки, зросла з 2467 тис. грн. до 9559 тис. грн. за аналізований період.

Висновки. Одною із основних функцій управління грошовими потоками є їх оптимізація. Кінцевою метою оптимізації грошових потоків підприємства є максимізація чистого грошового потоку від операційної діяльності підприємства, що підвищує рівень його самофінансування й знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування. Критерії ліквідності

й дохідності використовуються для оцінювання управління грошовими потоками підприємства. Головними методами, що використовуються у процесі оптимізації грошових потоків у часі, є вирівнювання й синхронізація. Оптимальний залишок грошових коштів дає можливість підприємству здійснювати певні операції для проведення господарської діяльності й своєчасного вибору методів фінансування. Для цього використовується метод визначення мінімальної суми грошових коштів.

Перспективами подальших розвідок у цьому напрямі є дослідження оптимізації грошових потоків як елемента управління фінансовою стійкістю підприємства.

Список використаних джерел:

1. Васюк Н.В. Управління, аналіз та оптимізація грошових потоків: теорія і методологія. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Економіка*. № 5(4). Дніпропетровськ, 2011. С. 114–150.
2. Осовська Г.В., Юшкевич О.О., Завадський Й.С. Економічний словник. Київ : Кондор, 2007. 358 с.
3. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2007. 668 с.
4. Семенова С.М. Економіко-математична модель оптимізації грошових потоків підприємства. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. № 4(70). Житомир, 2014. С. 86–91.
5. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія. Київ : КНЕУ, 2008. 387 с.
6. Олійник О. О. Управління грошовими потоками хлібопекарських підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Дніпропетровськ, 2009. 23 с.
7. Бланк І.А. Управление денежными потоками. Київ : Ника-Центр, Эльга, 2002. 736 с.
8. Єрешко Ю.О. Сутність і структура механізму управління грошовими потоками підприємства. URL: <http://economy.kpi.ua/ru/node/239> (дата звернення: 20.06.2019).
9. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <http://smida.gov.ua> (дата звернення: 20.06.2019).
10. Вареник В.М. Аналіз управління грошовими потоками в економіці України: аналітичний аспект. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка»*. № 1. 2012. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=899> (дата звернення: 25.06.2019).
11. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посіб.] / Я.П. Квач та ін. ; за ред. О.С. Ред'кіна; Укр. держ. ун.-т фінансів та між нар. торгівлі. Одеськ. ін.-т фінансів. Ізмаїл : Вид-во «СМИЛ», 2008. 192 с.
12. Рубинштейн Т.Б. Планирование и расчеты денежных средств фирм и компаний. Москва : Ось, 1989. 201 с.

References:

1. Vasyuk N.V. (2011). Upravlinnja, analiz ta optimizacija groshovih potokiv: teorija i metodologija [Control, analysis and optimization of small streams: theory and methodology]. *Bulletin of Dnipropetrovsk University. Series : Economics*, no. 5(4), pp. 114–150.
2. Osovs'ka G.V., Yushkevich O.O., Zavads'kij Y.S. (2007). *Ekonomicznyj slovník*. [Economic Dictionary]. Kiiiv : Kondor. (in Ukrainian)
3. Savits'ka G.V. (2007). *Ekonomicznyj analiz diyal'nosti pidpriemstva* [Economic analysis of enterprise activity]. Kiiiv : Znannya. (in Ukrainian)
4. Semenova S.M. (2014). Ekonomiko-matematichna model' optimizatsii groshovikh potokiv pidpriemstva [Economic-mathematical model of optimization of cash flows of the enterprise]. *Bulletin of the Zhytomyr State Technological University. Series : Economic Sciences*, no. 4(70), pp. 86–91.
5. Lakhtionova L.A. (2008). *Finansoviy analiz sub'ektiv gosподaryuvannya* [Financial analysis of business entities : monograph]. Kiiiv : KNEU. (in Ukrainian)
6. Oliynik O.O. (2009). *Upravlinnja groshovimi potokami khlibopekars'kikh pidpriemstv* [Managing the thunderbolt streams of chemical bakery enterprises] (PhD Thesis). Dnipropetrovsk : Dnipropetrovsk'iy derzh. agrarn. un-t.
7. Blank I.A. (2002). *Upravlenie denezhnymi potokami* [Cash flow management]. Kiiiv : Nika-Tsentr, El'ga. (in Russian)
8. Erreshko Yu.O. (2011). *Sutnist' i struktura mekhanizmu upravlinnja groshovimi potokami pidpriemstva* [The essence and structure of the mechanism of management of cash flows of the enterprise]. Available at: <http://economy.kpi.ua/ru/node/239> (accessed 20 June 2019).
9. Agentstvo z rozvitku infrastrukturi fondovogo rinku Ukraїni. Available at: <http://smida.gov.ua> (accessed 20 June 2019).
10. Varenik V.M. (2012). Analiz upravlinnja groshovimi potokami v ekonomitsi Ukraїni: analitichnij aspekt [Analysis of cash flow management in the Ukrainian economy: analytical aspect]. *Electronic scientific special edition "Effective economy"*, no. 1. Available at: (accessed 25 June 2019).
11. Ya.P. Kvach ta in.; za red. O.S. Red'kina. *Finansova diyal'nist' sub'ektiv gosподaryuvannya* (2008). [The financial activity of economic entities]. Izmaїl : SMIL. (in Ukrainian)
12. Rubinshteyn T.B. (1989). *Planirovanie i raschety denezhnykh sredstv firm i kompaniy* [Planning and calculations of cash firms and companies]. Moscow : Os'. (in Russian)

ОПТИМИЗАЦИЯ ДЕНЕЖНЫХ ПОТОКОВ ПРЕДПРИЯТИЯ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Аннотация. В статье обсуждаются теоретические и практические аспекты оптимизации денежных потоков. Доказано, что эффективно управлять можно только тем, что поддается измерению. Это можно делать с помощью критериев, которые приведены в работе. В исследовании рассмотрены ключевые направления оптимизации денежных потоков предприятия, определены основные цели, задачи, объекты оптимизации денежных потоков, показано, что оптимизацию денежных потоков целесообразно проводить в четыре этапа. Доказано, что использование максимизации чистого денежного потока в качестве одной из задач оптимизации не является экономически целесообразным. Предложено для определения минимальной потребности финансовых ресурсов использовать метод определения минимальной суммы денежных средств, который отличается от других простотой расчета.

Ключевые слова: оптимизация, денежный поток, чистый денежный поток, критерий, ускорение, замедление, выравнивание, синхронизация.

OPTIMIZATION OF THE ENTERPRISE CASH FLOWS IN MODERN CONDITIONS

Summary. One of the main problems of the Ukrainian economy is a shortage of funds of enterprises for the implementation of financial and economic activities. But, as practice shows, such a reason is inefficient cash flow management, which can be solved with the help of optimization. Optimization of cash flows is one of the main functions of cash flow management, it is aimed at increasing their efficiency in the upcoming period. Conducting measures to optimize cash flows increases the level of self-financing of the enterprise, decreasing the dependence on external sources of financing. And this increases the sustainability of the financial condition of the enterprise. The article discusses the theoretical and practical aspects of optimizing cash flows. It is proved that it is possible to effectively manage only that which is measurable. This can be done using the criteria given in the work. Such criteria are liquidity and profitability. The research considers the key directions of optimizing the cash flows of the enterprise, identifies the main objectives, tasks, and objects of cash flow optimization, it is shown that optimization of cash flows is expediently carried out in four stages. The main methods used in the process of optimizing cash flows over time are alignment and synchronization. It is proved that the use of maximizing net cash flow as one of the optimization tasks is not economically feasible. The net cash flow from operating activities may be the maximum, which provides financing for investment and financial activities. The article proposes measures to increase the positive and reduce negative cash flows in the long term. The optimal cash balance allows the entity to perform certain operations for conducting business and timely selection of financing methods. It is proposed to use the method of determining the minimum amount of money, which differs from others with the simplicity of calculation, to determine the minimum need for financial resources.

Key words: optimization, cash flow, net cash flow, criterion, acceleration, deceleration, leveling, synchronization.